

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Національний авіаційний університет
 Факультет транспорту, менеджменту і логістики
 Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФТМЛ

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Проректор з навчальної роботи

 Тетяна МОСТЕНСЬКА

 Проректор з навчальної роботи

«21» 12 2022 р.

«22» 12 2022 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
 навчальної дисципліни
 «Менеджмент стійкого розвитку корпорацій»

Освітньо-професійна програма: Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)
 Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
 Спеціальність: 073 Менеджмент

Форма навчання	Семестр	Усього (соднів кредитів ECTS)	Лекцій	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / Ж	КР / КІР	Форма сем. контролю
Денна	2	120/4,0	18	18	-	84	-	-	Диф. залік: 2 с.

Кодекс: НМ-7-073-1/21-3.4.

Робочу програму навчальної дисципліни «Менеджмент стійкого розвитку корпорацій» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)», навчальних та робочих навчальних планів № НМ-7-073-1/21, № РМ-7-073-1/22 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:

доцент кафедри менеджменту

зовнішньоекономічної діяльності підприємств, доцент Tetiana OСТАПЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)», спеціальності 073 «Менеджмент» – кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № 09 від «18» жовтня 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми
«Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)

 Ірина ГРАЩЕНКО

Завідувач кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств

 Оксана КИРИЛЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № 11 від «19» 11 2022 р.

Голова НМРР

 Ірина ШЕВЧЕНКО

ЗМІСТ

сторінка

Вступ

4

1. Пояснювальна записка

4

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

4

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

4

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

4

1.4. Міждисциплінарні зв'язки

5

2. Програма навчальної дисципліни

5

2.1. Зміст навчальної дисципліни

5

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

5

2.3. Тематичний план

8

3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни

9

3.1. Методи навчання

9

3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)

9

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

9

4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь

10

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Менеджмент стійкого розвитку корпорацій» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форми навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця з менеджменту організацій і адміністрування.

Метою викладання дисципліни є ознайомлення студентів з особливостями організації корпоративних відносин в компаніях України і світу; операцій щодо створення акціонерних компаній у вітчизняному та міжнародному середовищі сталого розвитку.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння студентами категоріального апарата, що використовується в корпоративному менеджменті;
- формування системи знань про теоретичні засади аналізу середовища корпоративного міжнародного; оцінювання його привабливості для господарської діяльності;
- засвоєння методів отримання та оброблення корпоративної інформації в господарській діяльності;
- визначення основних складових та особливостей побудови корпоративної політики підприємства на міжнародних ринках, зокрема ринках країн ЄС;
- дослідження форм взаємодії бізнес-партнерів у закордонних економічних альянсах;
- дослідження особливостей організації комунікативної політики на корпоративних підприємствах.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має досягти таких **результатів навчання**:

- ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;
- ПРН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями;
- ПРН 4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;
- ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;
- ПРН 11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу;
- ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі **компетентності**:

- ЗК 1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 15. Визначення функціональних сфер організації та їх взаємодії (тобто закупівля, виробництво, логістика, менеджмент, маркетинг, фінанси, людські ресурси);

- ЗК 17. Здатність до якісного виконання обов'язків, відповідно до норм законодавства, захисту інтересів держав, прав людини, послання суспільних, колективних та індивідуальних інтересів;
- ФК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;
- ФК 4. Здатність до ефективного використання розвитку ресурсів в організації;
- ФК 7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна «Менеджмент стійкого розвитку корпорацій» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Бізнес-аналіз та обробка даних», «HR-менеджмент», «Управління проектами та ризиками» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Лідерство та управління конфліктами», «Менеджмент безпеки підприємств», «Фінансовий менеджмент» та інших.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме: навчального модуля № 1 «Теоретичні підходи до визначення корпорацій та корпоративного управління» та навчального модуля № 2 «Стійкий розвиток корпорацій», кожен з яких є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Модуль № 1 «Теоретичні підходи до визначення корпорацій та корпоративного управління».

Інтегровані вимоги модуля № 1: аналізувати результати корпоративної діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища; визначати учасників корпоративних відносин; працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні корпоративних завдань; оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал корпорації; розуміти принципи корпоративного менеджменту та використовувати їх у професійній діяльності; здійснювати пошук із залученням різних інформаційних джерел та комп'ютерних технологій, використовувати всю сукупність інформації для розробки альтернативних варіантів та прийняття корпоративних рішень.

Тема 1. Історичні передумови виникнення корпорацій. Місце корпорацій в сучасній економіці

Розвиток організаційних форм підприємництва. Корпорація як одна з організаційних форм ведення бізнесу. Види та організаційні форми підприємств. Корпорація як організаційно-правова форма об'єднання підприємств. Історично-правові аспекти виникнення корпорацій. Еволюція корпорацій як організаційно-правових форм ведення бізнесу. Визначення корпорацій.

Тема 2. Учасники корпоративних відносин.

Учасники корпорацій. Особливості створення корпорацій в Україні. Органи управління акціонерним товариством в Україні. Учасники корпоративних відносин та їх повноваження.

Органи управління корпорації. Функції органів управління акціонерним товариством. Організаційна схема створення корпорації.

Тема 3. Теоретичні засади корпоративного управління.

Середовище корпорації. Підходи до визначення корпоративного управління. Міжнародні стандарти корпоративного управління. Принципи корпоративного управління ЄБРР. Принципи корпоративного управління ОЕСР. Підхід Міжнародної мережі корпоративного управління до Принципів ОЕСР. Кодекс корпоративної поведінки. Стандарти корпоративного управління. Моделі корпоративного управління.

Тема 4. Особливості організації управління корпорацією.

Розподіл функцій управління корпораціями. Корпоративні норми в системі корпоративного управління. Організаційна структура корпорації. Інформація в організації корпоративного управління. Здійснення контролю в корпораціях. Прийняття управлінських рішень в корпораціях.

Тема 5. Стратегічне планування діяльності корпорації.

Теоретичні підходи до визначення стратегічного планування. Визначення стратегічного планування та стратегії. Принципи стратегічного планування. Планування та реалізація стратегії. Інструменти стратегічного планування. Особливості розроблення та реалізації корпоративної стратегії.

Тема 6. Управління корпоративною власністю.

Власність акціонерних товариств. Управління власністю в акціонерних товариствах. Корпоративна власність. Управління корпоративною власністю. Визначення корпоративної власності. Характеристики управління корпоративною власністю. Методи управління корпоративною власністю. Система посаджиків управління корпоративною власністю.

Тема 7. Створення корпоративних об'єднань. Управління власністю в корпоративних об'єднаннях.

Корпоративні об'єднання. Особливості створення корпоративних об'єднань. Характеристики найбільш розповсюджених організаційно-правових форм корпоративних об'єднань. Холдинг. Фінансово-промислові групи. Транснаціональні корпорації. Особливості управління корпоративною власністю в корпоративних об'єднаннях.

Тема 8. Корпоративні конфлікти.

Теоретичні засади визначення конфліктів та конфліктних ситуацій. Корпоративні конфлікти. Управління корпоративними конфліктами.

Модуль № 2 «Стійкий розвиток корпорації».

Інтегровані вимоги модуля № 2: діяти соціально відповідально і свідомо; обирати та використовувати сучасний інструментарій корпоративного дослідження; створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі корпоративного управління; аналізувати й структурувати проблеми корпорації, формувати обґрунтовані рішення; розуміти принципи і норми права та використовувати їх у корпоративній діяльності; формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові корпоративні навички; робити оцінку економічної діяльності корпорації і знаходити оптимальні шляхи її удосконалення; незалежно виконувати експерименти а також критично описувати, аналізувати та оцінювати експериментальні дані; дотримуватись системи загальноповедьських цінностей у взаємовідносинах між керівниками та найманими працівниками в рамках корпорації.

Тема 1. Основи визначення стійкого розвитку.

Передбачення стійким розвитком всеохопного обговорення довгострокового використання економічних ресурсів. Ідея сталості та стійкого розвитку. Конференції ООН зі сталого розвитку. Декларація Ріо-де-Жанейро. Хартія Землі. Цілі розвитку тисячоліття ООН, Цілі сталого розвитку. Корпоративний сталий розвиток. Корпоративна соціальна відповідальність. Екологізація компаній.

Тема 2. Стійкий розвиток забезпечений державою.

Міжнародні фонди сталого розвитку. Сталий розвиток країн, що розвиваються. Ринкові сили спрямили розвитку економіки країн. Умови споживання меншої кількості ресурсів. Значення вільного та регульованого ринку у забезпеченні повноцінного сталого розвитку. Приватні інтереси і сталий розвиток. Врахування владного аспекту у сталому розвитку.

Тема 3. Держава та корпорації зростання.

Цілі зростання – основні у плануванні економіки. Отримання вигод від зростання. Постійне зростання як успішна метрика для економіки. Доручення компаній до сталого розвитку. Видима допомога держави у формуванні сталого розвитку.

Тема 4. Розбудова мережі суспільної безпеки.

Рух на захист довкілля. Влада та легітимність як реалізація законних повноважень. Глобальне врядування як шлях до більш сталого суспільства. Місце Європейського Союзу у глобальному русі за сталий розвиток. Глобальний вибір: міста та держави. Зосередження на місцевому селі та спільноті як органі, що здійснює управління для досягнення сталого розвитку.

Тема 5. Проблеми стійкого розвитку.

Обмеження для реалізації програм сталого розвитку. Програма Ф. Рузвельта «Новий курс» для подолання Великої депресії. Традиційне і новітнє розуміння держави та корпорацій для досягнення цілей сталого розвитку. «Індійське питання». Захист спільних та суспільних благ. Визначення шляху для помірною достатку. Життя суспільства в умовах жорсткого обмеження ресурсів.

Тема 6. Влада корпорацій щодо стійкого розвитку.

Ситуативна влада щодо стійкого розвитку. Відмінності корпорацій за рівне сили та наявністю демократії. Умови існування та діяльності влади та окремих людей. Сингапур та Гон-Конг та їх система сталого розвитку. Елементи управління корпоративним сталим розвитком.

Тема 7. Система стримувань і противаг у стійкому розвитку.

Новий порядок у світі. Традиційний погляд на систему стримувань та противаг. Новітня система стримувань та противаг. Канали для передачі корпоративної думки влади. Простір для активної дискусії щодо стратегій. Численні джерела знань і планування. Довгострокова мета сталого розвитку. Компетентні корпоративні інститути та верховенство права.

2.3. Тематичний план

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
1 семестр					
Модуль №1 «Теоретичні підходи до визначення корпорацій та корпоративного управління»					
1	2	3	4	5	6
1.1.	Історичні передумови виникнення корпорацій. Місце корпорацій в сучасній економіці	8	2	-	6
1.2.	Учасники корпоративних відносин	7	-	2	5
1.3.	Теоретичні засади корпоративного управління	7	2	-	5
1.4.	Особливості організації управління корпорацією	7	-	2	5
1.5.	Стратегічне планування діяльності корпорацій	9	2	2	5
1.6.	Управління корпоративною власністю	5	-	-	5
1.7.	Створення корпоративних об'єднань. Управління власністю в корпоративних об'єднаннях	9	2	2	5
1.8.	Корпоративні конфлікти	7	-	2	5
1.9.	Модульна контрольна робота № 1	3	2	-	1
Усього за модулем № 1		62	10	10	42
Модуль № 2 «Стійкий розвиток корпорацій»					
2.1.	Основи визначення стійкого розвитку	8	2	-	6
2.2.	Стійкий розвиток забезпечений державою	8	-	2	6
2.3.	Держава та корпорації зростання	8	2	-	6
2.4.	Розбудова мережі суспільної безпеки	8	-	2	6
2.5.	Проблеми стійкого розвитку	8	2	-	6
2.6.	Влада корпорацій щодо стійкого розвитку	8	-	2	6
2.7.	Система стримувань і противаг у стійкому розвитку	7	-	2	5
2.8.	Модульна контрольна робота №2	3	2	-	1
Усього за модулем № 2		58	8	8	42
Усього за 1 семестр		120	18	18	84
Усього за навчальною дисципліною		120	18	18	84

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Методами навчання дисципліни «Менеджмент стійкого розвитку корпорацій» є способи спільної діяльності та спілкування викладача і студентів, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Залежно від джерела знань, під час навчальних занять, як практичних, так і лекційних,

використовуються такі методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог), наочні (демонстрація, ілюстрація, кейс, презентація), практичні (рішення задач, ділові ігри, мозкова атака).

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Менеджмент стійкого розвитку корпорацій» використовуються: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в структурній діяльності використовуються:

- методи організації та здійснення навчальної діяльності, що поєднує словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача та методи самостійкої роботи студентів;
- методи стимулювання та мотивації навчальної роботи, що об'єднують в собі пізнавальні ігри, навчальні дискусії, моделювання ролівих ситуацій, створення ситуацій успіху в навчальній роботі, пред'явлення вимог і метод заохочення;
- методи контролю та самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального, тематичного і систематичного контролю.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Ігнат'єва І.А., О.І. Гарафонов. Корпоративне управління : навч. посіб. – К. ЦУЛ, 2020. – 600с.

3.2.2. Мальська М., Мандюк Н. Корпоративне управління : Підручник. – К. ЦУЛ, 2021. – 560с.

3.2.3. Мосенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М.Г. Корпоративне управління: Підручник, 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Каравела, 2011. – 400с.

3.2.4. Наїр Чандран. Держава сталого розвитку. Майбутнє урядування економіки та суспільства / пер. з англ. І. Гнатковська. – К. : Наш Формат, 2020 – 288с.

3.2.5. Гоулман Д. Емоційний інтелект у бізнесі / Деніел Гоулман : пер. з англ. Ю. Шекет. – Х. : Віват, 2021. – 528с.

3.2.6. Росс Алек. Індустрії майбутнього / пер. з англ. Наталя Кошманенко. – К. : Наш формат, 2017. – 320с.

Додаткова література

3.2.7. Desmond G., Marcell J. Handbook of Small Business Valuation Formulas and Rules of Thumb, 3rd ed, Los Angeles: Valuation Press, 2013

3.2.8. Pratt S., Reilly R., Schweihls R. Valuing a Business: The Analysis and Appraisal of Closely Held Companies, 4th ed, New-York: McGraw-Hill, 2020

3.2.9. Smith G., Parr R. Valuation of Intellectual Property and Intangible Assets, N.Y.: John Wiley, 2020.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1 Рубцов С. Целевое управление корпорациями. Монография. <http://or-tsv.narod.ru/Book/Book01.htm>

3.3.2. English version of OECD Principles of Corporate Governance. <http://www.oecd.org/daf/governance/principles.htm>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється у
близьк відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1.

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
	Денна форма навчання
Виконання завдань на практичних заняттях	Модуль № 1
	2 семестр
	$5 \text{ б} \times 4 = 20$
Виконання тестових завдань	$10 \text{ б} \times 1 = 10$
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати до</i>	24
Виконання модульної контрольної роботи № 1	20
Усього за модулем № 1	50
	Модуль № 2
Виконання завдань на практичних заняттях	2 семестр
	$9 \text{ б} \times 3 = 27$
Виконання тестових завдань	$10 \text{ б} \times 1 = 10$
Виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН)	-
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 2 студент має набрати до</i>	24
Виконання модульної контрольної роботи № 2	13
Усього за модулем № 2	50
Усього за дисципліною	100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом року.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента (залікової книжки), наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре /В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.5. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02-01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	ОБ.Од	22.12.22	Редоренко К.А.		

(Ф 03.02-02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02-04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІ РЕВІЗІЙ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02-03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02-32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				